Floraväktarna i Skåne Rapporterar

Selleri – en skånsk CR-art

Charlotte Wigermo

”Beslägtadt med persiljan och libstickan, har det en aromatisk lukt och smak, som icke är utan en viss skärpa…

…Selleri bidrager att lifva matsmältningen, men misstänkes för i någon mån upphetsande verkningar, hvilka dock till betydlig del minskas genom kokning. Det är ingen mat för gamla ungkarlar.

De gamle romarne bekransade sig med dess blad under måltiderna, för att förtaga vinets berusande verkningar. »Fyllen pokalerna», säger Horatius, »med detta ädla vin, som kommer oss att glömma våra sorger, insugen dess doftande vällukt i stora drag och skynden att binda oss kransar af selleri och myrten.»” (Hagdahl 1896)

Floraväktarna besöker de flesta CR-arter årligen men selleri *Apium graveolens* är en art där det oftast blivit besök vartannat år. Under 2025 besöktes samtliga 4 kända lokaler i Skåne. Arten återfanns endast på en lokal i Skanör och på en lokal i Mölle.

På 1800-talet uppgavs selleri som vildväxande av botanister på flera platser i Skåne, bland annat från havsängsstränder i SV Skåne. Från dessa platser finns inga sentida fynd.

År 1981 upptäcktes omkring 30 plantor i öppen marsk vid en sandrevel i Skanör. 1992 var växten åter försvunnen från denna lokal och det antogs att den blivit översandad som en följd av erosion och höga vattenstånd.

Det är tveksamt om det går att skilja på vild och förvildad selleri men odlingsförsök med frön tagna på lokalen 1981 tydde på att det inte rörde sig om förvildad rotselleri utan om den vilda formen (Olsson 1996). Troligen var arten spontant invandrad från Danmark.

Selleri blev återfunnen 1996 under en exkursion i Skanör – denna gång 1 kilometer från den förra förekomsten. Lokalen ligger vid Skanörs hamn, 425 meter öster om fyren. Selleri växte här i ett begränsat men rikt bestånd omfattande ca 40 plantor.

Trots att förekomsten fanns i ett naturreservat vidtogs inga särskilda skötselåtgärder utan växtplatsen växte igen och inga plantor har setts till sedan 2010. Mellan åren 2002 och 2010 fanns här endast ett fåtal exemplar. Som mest hittades ett hundratal plantor 2001. Arten eftersöktes förgäves även i år.

Figur 1. Blommande selleri i Skanör. Foto: Åke Svensson.

Figur 2. Selleri, bladrosett. Foto: Åke Svensson.

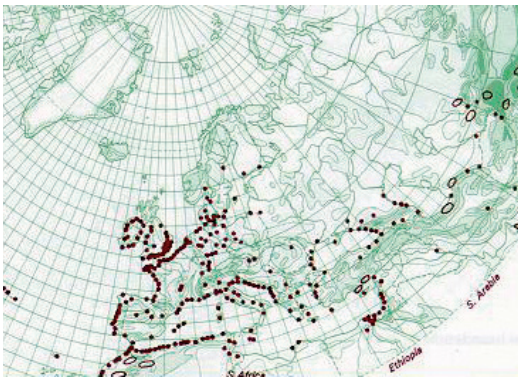
Karta 1. Selleri på Falsterbohalvön efter 1981.
● = återfunnen 2025
● = ej återfunnen 2025

Ytterligare en ny förekomst hittades 2010. Denna gång 23 plantor vid Flommen 800 meter nordväst om Skanörs kyrka. Denna lokal ligger omkring 700 meter norr om den första lokalen. Antalet har varierat från som högst 300 exemplar ett år till endast en planta ett annat år. År 2025 inräknades 38 plantor här varav 27 blommade fint. De växte inne i ett vassbälte och har på så sätt ett visst skydd av vassen.

På sandstranden längre ut på reveln noterades 2 plantor 2011. De har aldrig kunnat återfinnas och lokalen är nu arkiverad, dvs. vi floraväktar den inte längre. Denna förekomst ligger mycket nära platsen där selleri upptäcktes 1981.

Lokalen vid Mölle har Richard Åkesson besökt regelbundet. Selleri hittades där 2011, då med 23 plantor varav endast 4 späda plantor hade knoppar. Därefter har antalet plantor varierat mellan 7 exemplar som lägst och 57 exemplar som högst. Under 2025 hittades 52 plantor där ca hälften var i blom.

I Danmark finns många fynd av selleri från strandängar, främst från öarna i den sydöstra delen av landet. Selleri växer vild längs stora delar av kusterna i Väst- och Sydeuropa, Nordafrika samt Väst- och Sydasien. I inlandet finns spontana förekomster i saltområden i exempelvis Tyskland, Österrike och Frankrike. Dessutom förekommer selleri som odlad och förvildad över en stor del av världen.

Karta 2. Världsutbredningen av selleri *Apium graveolens* enligt Hultén & Fries (1986).

Sammanfattning

I Skanör har det funnits 3 lokaler med selleri men 2025 återstår endast en. Risken är stor

Selleri, *Apium graveolens*

Beskrivning. Selleri är en tvåårig, kal, starkt doftande ört med parbladiga blad och små grönvita blommor i flockar. Första året bildas bara en kraftig bladrosett och påföljande år utvecklas stjälkar och arten går i blom. Stjälken kan bli upp till åtta decimeter hög och är upprätt, fårad och har ofta kortskaftade blomflockar i bladvecken. De blanka bladen är parbladiga med breda, ojämnt sågtandade småblad, de nedre bladen har flera bladpar medan de övre vanligen bara har ett bladpar. Selleri blommar i juli–augusti med små vita blommor som sitter i flockar. Blomflockarna saknar både allmänna och enskilda svepen. Frukten är liten, äggformad och något plattad från sidorna. Delfrukterna har fem, vanligen vågiga åsar. Blekselleri eller bladselleri (var. *dulce* (Mill.) DC.) och rotselleri (var. *rapaceum* (Mill.) DC.) är odlade varieteter av selleri.

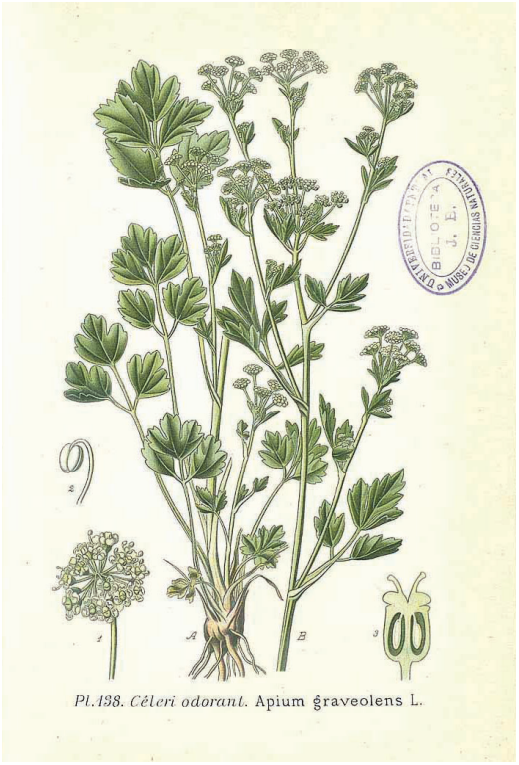
Selleri kan knappast förväxlas med andra arter, de blanka parflikiga bladen, den aromatiska doften och de kortskaftade blomflockarna från bladvecken är typiska. Den andra arten i släktet, krypfloka (*A. inundatum*), är en liten nedliggande eller flytande vattenväxt.

Utbredning. Vildtypen av selleri förekom fram till 1980-talet sällsynt som vildväxande på strandängar i Skåne, men tycks nu vara försvunnen. Odlad selleri kan tillfälligt påträffas förvildad. **Första fynduppgift** är från Landskrona, Skåne och publicerades av Leche år 1744, men arten var känd redan under medeltiden (Nordstedt 1920).

Användning. Selleri odlas ofta som grönsak eller rotfrukt. Hos varieteten blekselleri (var. *dulcis*) används de förtjockade bladskaften som grönsak, medan man hos rotselleri (var. *rapaceum*) använder den förtjockade stambasen som rotfrukt. Bladen ingår ofta i kryddbuketter och även frukterna kan utnyttjas som krydda. Många olika namnsorter av de två varieteterna förekommer i odling.

Etymologi. Artnamnet *graveolens* betyder 'starkt luktande' och kommer av latinets *gravis* (tung) och *olere* (lukta). Svenska namnet selleri kommer ursprungligen från grekiskans *selinon* (selleri)

Ur: Anderberg, A. & Anderberg, A. L., 2007. *Den virtuella floran*.

Figur 3. Selleri *Apium graveolens* ur Masclef, A. 1890–1893, *Atlas des plantes de France*, vol. 2, t. 138.

att selleri försvinner härifrån vid en storm med högvatten. Försiktig röjning av bladvass har utförts vid Mölle. Om vassen blir för tät klarar inte sellerin sig.

En floraväktare som årligen besöker lokalen vid Skanör behövs. Om någon är intresserad, hör av er!

Referenser

Hagdahl, C. E. 1896. *Kok-konsten som vetenskap och konst.* Stockholm.

Hultén, E. (†) & Fries, M. 1986. *Atlas of North European vascular plants north of the Tropic of Cancer.* Koeltz Scientific Books, Königstein.

Olsson, K.-A. 1996. Vildselleri åter i Skåne. *Lunds Botaniska Förenings medlemsblad 1996*(*3*): 8–9.

Tyler, T. m.fl. 2007. *Floran i Skåne. Arterna och deras utbredning.* Lunds botaniska förening, Lund.

SLU Artdatabanken 2025. Artfakta: selleri (Apium graveolens) >https://artfakta.se/taxa/78<]

SLU Artdatabanken 2024. Artportalen. >https://www.artportalen.se<